

N:o 7.

Ank. till Riksd. kansli den 3 mars 1899, kl. 2 e. m.

Andra Kammarens fjerde tillfälliga utskotts utlåtande n:o 6, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående meddelande af officiellt intyg rörande svensk lag och rättspraxis.

Uti en till utskottet remitterad motion, n:o 200, har herr *C. Lindhagen* hemställt, att Riksdagen ville hos Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes taga i öfvervägande, huruvida och under hvilka vilkor föreskrift kunde meddelas om skyldighet för någon myndighet att på begäran meddela intyg rörande svensk lag och rättspraxis.

Till stöd härför har motionären i hufvudsak anført: att då för tillvaratagande af svenska intressen i utlandet ofta erfordras företeende af dylika bevis, men föreskrift rörande desammas utfärdande saknas, hänvänder man sig än till en än till en annan myndighet för desammas erhållande; att framställningarne ofta afslås, i all synnerhet då någon slutledning genom sammanställning af olika lagrum eller något yttrande om en lagtillämpning påkallas, samt att de bevis, som emellanåt erhållas, äfven då de angifvas vara utfärdade å tjenstens vägnar, visat sig sakna all betydelse, då intygsgifvarens lagliga befogenhet att afgifva intygen blifvit ifrågasatt.

Såsom af motiveringen framgår, har motionären endast åsyftat lagstadgad skyldighet att utfärda bevis af ifrågavarande beskaffenhet för de fall, att desamma skulle erfordras för tillvaratagande af svenska intressen i utlandet; och det torde ligga i sakens natur, att endast för sådana fall någon dylik skyldighet bör ifrågakomma.

För bedömande af frågan i dess sålunda begränsade form har utskottet ansett det vara af vigt att få utrönt, i hvilken omfattning och hos hvilka myndigheter dylika bevis på senare tiden begärts och meddelats.

Enligt vunna upplysningar, med hvilkas anskaffande motionären varit behjelpig, förhåller sig dermed sålunda:

Hos *justitiekanslern* hafva enskilda personer för bevakande af privaträttigheter i utlandet vid enstaka tillfällen anhållit om intyg rörande den svenska lagens bestämmelser i ett visst ämne eller huru en viss angifven rättsfråga bedömdes efter svensk lag; och har kanslern, som hvarken ansett sig skyldig eller befogad att å embetets vägnar utfärda dylika intyg, i 3 fall under de senaste 12 åren för att hjälpa vederbörande utgifvit intyg af ifrågavarande slag till den kraft och verkan de kunde hafva, då de icke utgifvits å embetets vägnar, hvaremot han vid något eller några tillfällen, der tvekan förefunnits, huru ett förhållande kunde komma att bedömas vid svensk domstol, om det komme under dess pröfning, funnit lämpligast att afböja begäran om intyg.

Då tid efter annan hos *kongl. justitiedepartementet* än på diplomatisk väg och än af enskilde begäran framstälts om intyg angående hvad svensk lag i uppgifna fall innehölle, har dylik begäran i allmänhet villfarits medelst utfärdande af det äskade intyget, undertecknad, der det begärts på diplomatisk väg, af departementschefen, eljest vanligen af expeditionschefen; men har det dock äfven händt, att intyg, begärtdt af enskild person för att användas vid utländsk domstol, förvägrats.

En annan embetsman inom justitiedepartementet har vid särskilda tillfällen enskildt anmodats att, för återopande inför utländska myndigheter, afgifva utlåtanden om svensk rätt och har i flertalet fall funnit sig oförhindrad att tillmötesgå sålunda framställd begäran.

Enskilda personer hafva stundom i och för bevakande af privaträttigheter i utlandet eller för annat ändamål hos en *notarius publicus i Stockholm* begärt intyg rörande den svenska lagens bestämmelser i ett visst ämne, eller huru en viss angifven rättsfråga bedömes efter svensk lag eller rättspraxis, och har bemälda tjänsteman i några fall ansett sig kunna tillmötesgå sådan begäran och utgifva äskadt intyg, men deremot i åtskilliga andra fall funnit sig föranlåten vägra bifall till framställningen.

Stockholms rådstufvurätt förklarade den 16 mars 1897 en framställning rörande utgifvande af intyg utaf ofta nämnda beskaffenhet icke till något rättens yttrande föranleda, hvaremot *en ordinarie landtdomare*

på förekomna anledningar vid några tillfällen meddelat dylika intyg; och antager utskottet, att af en närmare utredning skulle framgå, hurusom i enstaka fall jemväl andra embets- och tjenstemän eller myndigheter uti förevarande hänseende anlåtats och emellanåt gått vederbörande till handa.

Vidare får utskottet meddela, att nyligen afgångne *polismästaren i Stockholm* på grund af mångårig erfarenhet under sin verksamhet som polischef anser behof finnas af någon auktoritet för meddelande af i utlandet erforderliga intyg om svensk lag och rättspraxis.

För frågans allsidiga skärskådande skulle det gifvetvis varit af intresse att erhålla kännedom om de motsvarande bestämmelser, som till äfventyrs utomlands kunna vara gällande, men har utskottet derutinnan hitintills ej kunnat vinna andra upplysningar, än att frågan om beskaffenheten af attester öfver gällande rättsnormer i de särskilda tyska förbundstaterna är på olika sätt ordnad, samt att sålunda exempelvis enligt en för Hamburg gällande lag af den 15 juli 1879 intyg beträffande dervarande lag meddelas af »Hanseatische Oberlandesgericht.»

Då i allt fall den lemnade utredningen, ehuru enligt sakens natur temligen ofullständig, ådagalägger rigtigheten af motionärens uppgifter derom, att föreskrift här saknas rörande skyldighet att utfärda bevis af meranämnda beskaffenhet, att man för erhållande af dylika bevis tillvägar på mångahanda olika sätt, att de äskade intygen ofta förvägras, samt att, när de utfärdas, sådant endast understundom sker å tjenstens vägnar;

då erfarenheten vidare lärer gifva vid handen, hurusom oförmågan att kunna förete intygen i fråga emellanåt medfört eller varit nära att medföra känbara förluster för landsmän, hvilka i utlandet haft privatangelägenheter att bevaka;

samt då slutligen den internationella samfärdselns alltjemt fortgående utveckling ej allenast torde komma att medföra en successiv ökning af våra privatintressen i främmande länder än äfven alltjemt påkallar såväl nya internationella öfverenskommelser som ock dermed sammanhängande ändringar i den inre lagstiftningen, vill det synas

utskottet, som om skäl förefunnes för meddelande af föreskrift i det af motionären angifna hänseende.

Med detta vill dock utskottet i ärendets befintliga skick ingalunda hafva gjort något bestämdt uttalande till förmån för ett lagstiftande i ämnet, hvarförinnan gifvetvis tarvas en omsorgsfull utredning ej allenast af sjelfva hufvudfrågan än äfven af åtskilliga grannliga detaljbestämmelser angående bland annat de förhållanden, under hvilka intyg må begäras, hvilken eller hvilka myndigheter det skall åläggas att utfärda intygen, samt desammas omfattning och beskaffenhet.

Lika litet beträffande dessa detaljbestämmelser som beträffande sjelfva hufvudfrågan torde i ärendets nuvarande läge något uttalande från utskottets sida vara påkalladt, då endast en utredning i ämnet blifvit af motionären begärd; men anser sig dock utskottet ej kunna underlåta att redan nu framhålla, hurusom lagstadgad skyldighet att afgifva intyg rörande svensk *rättspraxis* förefaller hardt när otänkbar samt under alla omständigheter endast i ytterst ringa omfattning bör kunna ifrågasättas.

Som emellertid, oafsedt de betänkligheter, som kunna yppas i fråga om en lagstiftning i förevarande ämne, sakens obestridliga vikt jemte de omständigheter, som här ofvan framhållits, torde innebära fullgiltig anledning för åvägabringande af en sakkunnig utredning i ämnet, får utskottet i anledning af förevarande motion hemställa,

att Andra Kammaren för sin del ville besluta, att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det täcktes Kongl. Maj:t taga i öfvervägande, huruvida och under hvilka vilkor det kunde varda någon myndighet ålagdt att i fråga om den svenska lagens bestämmelser på begäran meddela sådana intyg, som kunna erfordras för tillvaratagande af svenska privatintressen i utlandet.

Stockholm den 3 mars 1899.

På utskottets vägnar:

T. ZETTERSTRAND.